

POSUDEK VEDOUCÍHO DIPLOMOVÉ/MAGISTERSKÉ PRÁCE

Název: Zvláštnosti Kazatelovy samomluvy

Student: Mgr. Štěpán Rudolf

Diplomová práce má (a) všechny formální náležitosti: rozsah (79 stran), poznámkový aparát (54 poznámek), dvojjazyčná anotace a dvojjazyčný abstrakt, strukturovaná bibliografie (anglická, německá, francouzská, česká odborná, tj. relevantní literatura), desetinně vedený obsah; (b) šest kapitol, v nichž se Štěpán Rudolf kriticky (esejistickou nikoli exegetickou) formou vyrovnává s tématem (námětem), obsahem a formou sdělení svátečního svitku neboli starozákonní knihy Kazatel. Činí tak podle původního (hebrejského/masoretského) textu (s častými odbočkami do Septuaginty) s pomocí vybraných monografií.

Úvod charakterizuje zkoumaný text, popisuje způsob (metodologii) své práce, uvádí čtenáře do stavu bádání nad knihou Kazatel a stanoví si cíl svého výzkumu tak, jak je to běžné spíše v rigorózních pracech, k nimž má diplomová práce velmi blízko (dokázal bych si představit, že by diplomová práce mohla být předložena jako rigorózní).

V první kapitole (Původ textu) se Štěpán Rudolf zabývá literárním úvodem ke knize Kazatel (pojmenování svitku, místo a doba vzniku, historicko-kulturní kontext, problematika kanonizace a struktura textu). Vše je provázáno citacemi z Kazatele (to platí pro celou diplomovou práci).

Druhá kapitola (Čím se Kazatel liší od jiných textů) popisuje specifika knihy Kazatel (vynechávky, formulace/fráze, termíny, postava autora/vypravěče, intertextuální souvislosti) a pro Kazatele příznačná témata: Bůh, čas, člověk, smrt a zásvětí, Boží soud a spravedlnost.

Ve třetí kapitole (Pomíjivost) se Štěpán Rudolf pokouší obsahově vymezit klíčový hebrejský pojem *hevel* a pro překlad volí výstižný výraz pára, výpar. Sleduje pojem i v jeho metaforickém významu a nevyhýbá se ani spojení apelativa *hevel* s propriem.

Čtvrtou kapitolu pojímá Štěpán Rudolf jako autorovu (Kazatelovu) sebereflexi (věnuje se tématu člověk). Nejde však o antropologii, ale o přezkoumávání nosných hodnot a vyřazování nespolehlivých. Zabývá se vědomím konečnosti člověka, vědouceností a nevědouceností, bytím a nebytím s narážkami na řeckou filozofii, smyslem pro proporce a prověřováním toho, co je podle Kazatele člověku k dobru.

V poslední kapitole zkoumá Štěpán Rudolf Kazatelovu řeč, aby mohl nahlédnout do stylu jeho přemýšlení, o němž vypovídá s jistou mírou autenticity velmi bohatým slovníkem. V těchto souvislostech znovu potěškává hypotézi o více autorech či redakčních úpravách.

V Závěru své práce provádí Štěpán Rudolf syntézu získaných poznatků a vůbec se při tom nebojí nepřiklonit se k žádné z hypotéz a jít svou vlastní cestou.

Štěpán Rudolf (a) se od stanoveného tématu neodchyluje; (b) je schopen pracovat zcela samostatně a i ze stylu jeho výpovědi je dobře patrné, že umí jev výstižně pojmenovat a vytvořit si vlastní názor; (c) nahlíží na zkoumaný text z pozice dnešního podobně tázajícího se posluchače (jakoby vstupoval do Kazatelova svědectví zevnitř) a současně soustavně sleduje *Sitz im Leben*. Jeho řeč je podnětná, jazykově vybroušená, úsporná a věcná, tvrzení jsou dobře podložena literaturou, argumenty jsou přesvědčivé, sdělení je srozumitelné a terminologicky vyvážené (nezatížené odbornými frázemi), filozoficky vyvážené a formulované odlehčeně (s nadhledem a podobně kritickým odstupem, jak to činí sám Kazatel). Z práce je patrný respekt k formě sdělení, pomocí které Štěpán Rudolf nahlíží na obsah tak, aby se nakonec pokusil samostatně zformulovat záměr Kazatelova sdělení. Práce s různojazyčnou odbornou sekundární literaturou je kritická: Štěpán Rudolf se nebojí hodnotit sledované podněty i předkládané hypotézy a zaujímat vlastní stanoviska.

Práci hodnotím jako výtečnou (1) a nemám k ní žádné připomínky ani doplňující otázky.

V Praze, 7.5.2024

Jiří Beneš